

ÅRSRAPPORT TIL HØGSKOLESTYRET

FRA

KLAGENEMNDA

VED

HØGSKOLEN I SØR-TRØNDELAG

*Klagenemndas virksomhet
år 2009*

Innholdsfortegnelse

1.	Oppnevning og mandat	side	3
2.	Saksbehandling	”	3
3.	Sammensetning av klagenemnda	”	4
4.	Omfanget av saker, type saker og avgjørelser	”	4
5.	Saker vedrørende fusk	”	6
6.	Avsluttende kommentarer	”	7

Vedlegg: Mandat for klagenemnda ved HiST

1. OPPNEVNING OG MANDAT

Klagenemnda ved Høgskolen i Sør-Trøndelag ble opprettet av høgskolestyret høsten 1995, i medhold av §§ 24 og 25 i daværende utgave av lov om universiteter og høyskoler. Nemnda består av leder, to tilsatte ved institusjonen og to studenter. Etter fullmakt fra styret oppnevnes nemnda av rektor. Avdelingene fremmer forslag på medlemmer fra de tilsatte, og Studentparlamentet foreslår studentmedlemmer. Medlemmer med personlige varamedlemmer oppnevnes for tre år, med unntak av studentrepresentantene, som oppnevnes for ett år av gangen.

Klagenemndas mandat er opprinnelig fastlagt av høgskolestyret i desember 1996. På bakgrunn av endringer i universitets- og høyskoleloven og i forskrift om opptak til universiteter og høyskoler har mandatet senere blitt utvidet til også å omfatte følgende saker:

- klager i forbindelse med søknad om opptak på grunnlag av realkompetanse (fra år 2001)
- saker om annullering av eksamen og om utestenging, pga fusk/mistanke om fusk (fra år 2003)
- saker som angår skikkethet (fra høsten 2006)
- klage i forbindelse med opptak, etter at det er gitt dispensasjon fra enkelte av kravene til generell studiekompetanse (fra opptak til studieåret 2008-2009).

Universitets- og høyskoleloven av 01.04.2005 fastsetter som et overordnet prinsipp at klagenemndene skal "behandle klager over enkeltvedtak og etter styrets bestemmelse andre klagesaker for studentene". Prof. J. F. Bernt har i sin siste kommentarbok til loven tolket denne bestemmelsen til at "for studentene" også gjelder "enkeltvedtak". Det må oppfattes som at klagenemnda ikke skal behandle klager fra tilsatte, og at studenter ikke kan klage på forskrifter og annet regelverk fastsatt av institusjonen. Enkeltvedtak kan imidlertid omfatte mer enn de sakstyper som mandatet spesifiserer. Klagenemnda anser seg dermed ikke bundet til kun å behandle saker som direkte rommes av mandatets ordlyd. Så lenge det er klager fra studenter (ev. også fra privatister) på enkeltvedtak iflg. forvaltningsloven, anses disse sakene å høre inn under klagenemnda.

Gjeldende mandat for nemnda er vedlagt årsrapporten.

2. SAKSBEHANDLING

All klagebehandling skal følge de overordnede prinsipper iflg. forvaltningsloven. Universitets- og høyskoleloven har en del særbestemmelser om saksbehandlingen for vedtak som fattes med hjemmel i denne loven. I slike tilfeller skal universitets- og høyskolelovens bestemmelser følges.

De fleste sakene til klagenemnda oversendes fra en avdeling og er signert av dekan eller programansvarlig. En klage skal først gå via underinstansen (førsteinstans for vedtaket), som vurderer om det opprinnelige vedtaket skal gjøres om iht. studentens klage, eller om det opprettholdes, slik at klagen skal videre til klagenemnda. Klagenemndas sekretær går gjennom saken, innhenter eventuell tilleggsinformasjon og utarbeider forslag til saksnotat, normalt med innstilling til vedtak. Saksnotat med underlagsdokumenter sendes medlemmene, om mulig ca. en uke forut for møte i nemnda. Vedtaksbrev og endelig saksnotat sendes de aktuelle partene (student og avdeling, eventuelt opptakskontor eller annen førsteinstans). Protokoll fra møte i klagenemnda sendes medlemmene, varamedlemmene og via ePhorte til sentrale ledere, seksjonssjefer SFS og til arkiv.

Klagenemndas vedtak er endelig og kan ikke påklages. Klager kan kun anmode om ny behandling grunnet nye opplysninger i saken. Vedtak i forbindelse med fusk/forsøk på fusk og vedtak i skikkethetssaker kan likevel påklages, for her er høgskolens klagenemnd å regne som førstinstans. Departementet har opprettet Felles klagenemnd, som er nasjonal klageinstans for behandling av klager på vedtak i disse typer saker.

3. SAMMENSETNING AV KLAGENEMNDA

Klagenemnda har i år 2009 hatt følgende medlemmer og varamedlemmer:

Leder:

seniorrådgiver, cand.jur. Gunvor Øien Løge, Arbeidstilsynet, fra aug. 09 Domstoladministrasjonen

Vara for leder:

seniorrådg., cand.jur Børge Bloch Trondvold, Domstoladm., fra okt. 09 adm.sjef Sør-Trøndel. tingrett

Medlemmer for tilsatte:

*førsteamanuensis Åse Strand, AMMT
høgskolelektor Ola Erik Domaas, ALT*

Vara for tilsatte:

*høgskolelektor Wenche Natland Dahlen, AHS
konsulent Anne Lise Mølmann, SFS*

Studentmedlemmer:

til 31.07.2009

*student Marte Sneeggen, AMMT
" Olav Reppen Breivik, AITeL*

fra 01.08.2009

*student Hugo Christoffer Hallen, AFT
" Gjermund A. Løkhaug, TØH*

Vara for studentmedlemmer:

*student Anna Marit Tokle, AHS
" Thea Indahl Mæhlum, ASP*

*" Pia Helen Bjørsvik, AFT
" Solveig Sollid, TØH*

Etter søknad i november 2009 ble Hugo Chr. Hallen fritatt fra vervet. Pia Helen Bjørsvik rykket dermed opp som medlem. Nytt varamedlem er ikke oppnevnt.

Rådgiver Leif Ingar Finborud ved SFS, Høgskoleadministrasjonen har vært fast sekretær helt siden nemnda ble opprettet.

Funksjonsperioden for nåværende klagenemnd gjelder til 31.07.2010.

4. OMFANGET AV SAKER, TYPE SAKER OG AVGJØRELSER

Klagenemnda har ikke faste møtedatoer, men kalles inn så snart det foreligger saker. Normalt behandles flere saker pr. møte. Nemnda har i 2009 behandlet 24 enkeltsaker, fordelt på i alt 6 møter. Klagenemnda har vært fulltallig (med medlem eller varamedlem) til de aller fleste av møtene. Alle vedtakene fattet av klagenemnda i 2009 har vært enstemmige.

Nedenstående tabell viser en flerårlig oversikt over antall saker fremmet for klagenemnda og resultatet av behandlingen.

År	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antall saker	17	24	25	24	26	27	28	18	24
Antall medhold	4	4	5	2	2	5	5	5	5
% medhold	24	17	20	8	8	19	18	28	21

Med unntak av 2008 har altså antallet saker behandlet i klagenemnda holdt seg rundt 25 saker de siste årene.

”Medhold” i tabellen er sett i forhold til om avgjørelsen er fullt ut i studentens favør, dvs. klagen tatt til følge i klagesaker, eller at studenten er blitt frikjent fra fusk i saker som er reist pga mistanke om fusk. Selv om de fleste sakene har endt med at studenten ikke får medhold, viser tabellen at er en reell mulighet for å vinne fram med en klage. Også i 2009 har det vært noen saker hvor klagenemnda har påpekt mangler eller direkte feil i saksbehandlingen, uten at det har medført at klagen er tatt til følge. Det er når det er grunn til å regne med at feilen ikke har virket bestemmende for resultatet (jf. forvaltningsloven § 41). Klagenemndas anførsler i slike tilfeller vil normalt fremgå av saksnotatet, ev. som en protokolltilførsel, i den hensikt å forhindre at det gjøres liknende feil.

Klagenemnda har fått inn saker fra 5 av de 7 avdelingene som gjaldt før AMMT ble overført til AFT, samt fra opptakskontoret, jf. nedenstående tabell. Saksfordelingen avdelingene imellom kan svinge noe fra år til år. Det har likevel vært gjennomgående at de fleste sakene kommer fra utdanninger med praksisstudier og utdanninger hvor hjemmeeksamen i form av mapper benyttes mye. Dessuten har det årvisst vært oversendt klagesaker fra opptakskontoret, etter at realkompetanseopptak ble innført.

Avd.	ALT	AHS	ASP	AFT	Oppt.ktr.	AMMT	AITeL	TØH	SUM
Ant. saker	6	6	5	3	3	1	0	0	24

De sakene klagenemnda har behandlet i år 2009, har vært av følgende kategorier:

- Klage på formelle feil ved eksamen eller sensur: 8 saker
- Klage på vedtak om opphør av studierett: 4 saker
- Saker angående fusk/forsøk på fusk ved eksamen: 3 saker
- Klage i forbindelse med opptak på grunnlag av realkompetanse: 3 saker
- Klage på avslag om fritak fra eksamen i norsk sidemål: 3 saker
- Klage på avslag om å få fremstille seg til eksamen: 2 saker
- Klage i forbindelse med praksisstudier: 1 sak

De fleste av disse sakstypene forekommer årlig, men det har ikke vært vanlig å få inn klager på tap av studierett. Årets fire saker gjaldt tap av studierett etter hhv. tre og fire ganger ikke bestått eksamen i samme emne. I disse sakene var prosedyrene iflg. høgskolens studie- og eksamensforskrift ikke fulgt. Det er studiedirektøren som har myndighet til å fatte slikt vedtak, og denne myndigheten er ikke delegert. Klagerne som hadde hatt tre eksamensforsøk, fikk medhold slik at vedtaket om opphørt studieretterett ble opphevet. I de to andre sakene ble vedtaket om opprettholdt studierett stående, selv om det formelt var begått saksbehandlingsfeil. Begrunnelsen fra nemnda var at feilen ikke var bestemmende på vedtaket innhold. Nemnda la altså til grunn at et vedtak fattet av formelt rett instans ville gått ut på det samme.

Sakene vedrørende fritak i norsk sidemål reiste et prinsipielt spørsmål om lovtolkning. Klagene var fremmet av lærerstudenter som var fritatt i nynorsk på videregående skole, to av disse pga. helsemessige forhold. Med bakgrunn i rammeplanens bestemmelser blir det ikke gitt fritak på allmennlærerutdanningen. De to hevdet i sin klage at avslaget om fritak i var i strid med den nye diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Klagenemnda tok ikke klagene til følge. Selv om universitets- og høyskoleloven pålegger institusjonen å tilrettelegge studiesituasjonen for studenter med særskilte behov, skal det ikke tilrettelegges på en måte at det fører til en reduksjon

av de faglige krav som stilles ved det enkelte studium. Klagenemnda støttet dermed avdelingen i at rammeplanens krav ikke skal fravikes.

5. SAKER VEDRØRENDE FUSK

Tabellen nedenfor gir en oversikt over fuskesaker behandlet av HiSTs klagenemnd årene 2003 - 2009. Nemnda hadde bare tre saker siste kalenderår. Disse var ikke av de alvorlige tilfellene og bare én av de tre fikk annullert sin eksamensbesvarelse. I to av sakene fant klagenemnda at det ikke forelå grov uaktsomhet som tilsa vedtak etter bestemmelsene om fusk. Eksamensbesvarelsen er da gyldig og skal sensureres. For en hjemmeeksamen i et "grensetilfelle" vil det da rimeligvis bli gitt en svak karakter, dersom sensorene vurderer besvarelsen som et lite selvstendig arbeid.

År	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Antall behandlede fuskesaker	1	9	2	5	10	4	3
Herav skoleeksamen	0	3	1	2	6	2	2
Herav hjemmeeksamen/mapper	1	6	1	3	4	2	1
Andel annullering	1	8	1	2	5	3	1
Andel annull. + utest. inntil 6 mnd.	0	0	1	1	4	0	0
Andel annull. + utest. 6 - 12 mnd.	0	1	0	1	1	1	0
Andel ingen fuskereaksjon	0	0	0	1	0	0	2

I tabellen oppgis imidlertid bare de sakene som har vært behandlet i klagenemnda det angitte år. Det er nå godt kjent, bl.a. gjennom media, at det under kontroll av hjelpemidler på AFT på en skriftlig eksamen før jul 2009 ble oppdaget at en rekke studenter hadde limt inn i læreboka ekstra sider med løsninger til tidligere eksamensoppgaver. Det var opplyst at håndskrevne notater i læreboka var tillatt. Alle studentene erkjente skyld, men mange hevdet i sin forklaring at forseelsen ikke tilsa den strengeste reaksjonen, fordi det ikke var så stor forskjell mellom det å lime inn trykte sider og det å skrive inn tekst for hånd. Flere av studentene hadde engasjert advokat i forbindelse med fremlegging av sine merknader. Klagenemnda fant imidlertid at den ulovlige handlingen var forsettlig, og den antas å ha vært samordnet, siden den var gjort svært likt. De 6 studentene fikk eksamen annullert, og det ble vedtatt utestenging for resten av vårsemesteret og for høstsemesteret fram til utgangen av november. Konsekvensene iht. universitets- og høyskoleloven er dessuten at man er fratatt retten til å melde seg opp til eksamen ved andre høyskoler og universiteter i tilsvarende periode.

Studentene har klagerett på nemndas vedtak. Fordi klagefristen ikke er utløpt før årsrapporten skrives, er det uvisst om noen klager på vedtaket. Iflg. universitets- og høyskoleloven skal institusjonen dekke utgiftene for eventuell advokatbistand i slike saker.

Det er reist mistanke om fusk etter årets jule-/nyttårseksamener overfor flere studenter ved høyskolen enn de nevnte 6, men disse sakene vil ikke være klar for behandling i klagenemnda før i et møte omkring månedsskiftet februar/mars. Det er opplyst at disse tilfellene ikke synes å ha samme alvorlighetsgrad som de omtalte.

Etter det som nå er avdekket, har studieseksjonen bestemt at grundig kontroll av hjelpemidler vil bli foretatt hyppigere ved alle avdelingene nå fremover.

Klagenemnda har ikke fått inn noen saker angående skikkethet i 2009.

6. AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Det er viktig for studentenes rettssikkerhet at saker som behandles i klagenemndene ved høyskoler og universiteter vurderes mest mulig ut fra en lik tolking av regelverket og etter de samme normer. For klagenemnda ved HiST har forholdene i så måte alltid hatt fordelene av at leder og nestleder har vært de samme som for NTNUs klagenemnd. Videre er det etablert et uformelt nettverk via en e-postliste mellom en del av klagenemndsekretærene. Dette nettverket har vært aktivt i funksjon i en årrekke og har eksempelvis drøftet problemstillinger knyttet til saker som skal behandles i en av klagenemndene. 3-4 av de involverte i dette nettverket, deriblant HiSTs sekretær, har også arrangert to landsseminarer omkring aktuelle problemstillinger knyttet til klage- og fuskesaker. Sist ble et slikt seminar arrangert høsten 2005. I hovedsak den samme gruppa er nå i gang med planlegging av et nytt seminar i 2010.

Felles klagenemnd for behandling av klager etter vedtak i fuske- og skikkethetssaker sendte høsten 2009 ut en årsmelding for 2008. Nemnda behandlet dette året i alt 33 klager i fuskesaker, hvorav ca. 10 % fikk medhold i klagen. Foruten å gi en oversikt over innkomne saker og resultatet av disse, har nemnda redegjort for sin forståelse av skyldkravet, samt kravet til informasjon og saksbehandling fra institusjonenes side. Dette er nyttig informasjon som kan fremme lik og korrekt behandling av studenter i slike viktige saker.

Klagenemnda ved Høgskolen i Sør-Trøndelag

10.02. 2010

Gunvor Øien Løge
leder av klagenemnda

Leif Ingar Finborud
sekretær i klagenemnda

Vedlegg: Mandat for klagenemnda, vedtatt 05.12.96 m/senere endringer

MANDAT FOR KLAGENEMNDA VED HØGSKOLEN I SØR-TRØNDELAG

Vedtatt av høgskolestyret 05.12.96, HS-sak 86/96. Endret ifølge KUF-rundskriv F-55-00 dat. 18.12.00 og av høgskolestyret 19.03.03, HS-sak 024/2003 og 27.09.06, HS-sak 058/2006. Oppdatert i samsvar disposisjonsmessige endringer i universitets- og høyskolelovens kapittelinndeling og endring 17.06.2008 i forskrift om opptak til universiteter og høyskoler.

1. Klagenemnda ved Høgskolen i Sør-Trøndelag er opprettet etter vedtak i Det regionale Høgskolestyret (24.06.94) og i Høgskolestyret (21.12.95).
2. Klagenemndas sammensetning er i henhold til lov om universiteter og høyskoler, § 5-1.
3. Høgskolestyret delegerer til klagenemnda å behandle og avgjøre klager i følgende saker:
  - Klage på avgjørelser om opptak til de studier ved høgskolen som ikke omfattes av sentralt opptak og således skal avgjøres av andre organer, og klage i forbindelse med opptak på grunnlag av realkompetanse
  - Klage på opptak, etter at det er innvilget dispensasjon fra krav til generell studiekompetanse
  - Klage på avslag om oppflytting til høyere årskurs eller direkte opptak til disse
  - Klage på avslag om å få gå opp til eksamen
  - Klage over formelle feil ved eksamen eller eksamenssensur
  - Klage i forbindelse med godkjenning av kurs, fag eller praksis som inngår i studiet
  - Klage over avgjørelse om dispensasjon eller fritak fra eksamen eller prøve, unntatt dispensasjonssaker av prinsipiell art
  - Klage i forbindelse med valg av representanter og ombud ved høgskolen
  - Saker om annullering av eksamen og prøve i henhold til universitets- og høyskoleloven § 4-7, første og annet ledd og saker om utestenging i henhold til samme lov § 4-8 tredje ledd
  - Saker om ikke skikkethet og om utestenging etter § 11 i forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning.